

Арх. Янко Апостолов, директор на „Янко Апостолов архитекти“

Националният музеен комплекс е пилотен проект в сферата на културата

Проектът е номиниран за европейската архитектурна награда „Мис ван дер Рое“

Националният музеен комплекс вече е реализиран в по-голямата си част. Кое е специфичното в този проект?

- Етап 1 на Националния музеен комплекс е пилотен проект в сферата на културата не само по отношение на самия дизайн на сградата, но и по начина на финансиране и изпълнение. Това е напълно нов подход на работа, коренно различен от ерата, когато държавата финансираше, проектираше и изпълняваше обществените проекти. В конкретния случай имаме екипа работа между финансиращ орган (Европейския фонд за регионално развитие - представен от МРРБ), възложител (Министерството на културата), проектантски екип и изпълнител. Не мога да кажа, че процесът беше безпрепятствен, но това, което е важно, е, че се натрупа много опит, който ще е от полза за реализирането не само на сгради в културната сфера, но и на ред други обществени проекти, на които държавата е поръчител. Накратко казано, чрез музея успешно се тества един съвременен модел на финансиране и реализиране на обществени проекти, базиран на многостранно професионално сътрудничество. Процес, от който печелят всички – на първо място обществото като краен потребител, но и всички участници в хода на реализиране, било то държавни институции или частни бизнеси.

Кое беше най-голямото предизвикателство при реализацията на проекта?

- Несъмнено най-голямото предизвикателство в процеса

Арх. Янко Апостолов е директор на „Янко Апостолов архитекти“ (YAArchitects.com), дизайн студио с офиси в София, Ню Йорк и Шанхай. Като архитект и урбанист има над петнадесет години опит в проектирането на широк спектър от сгради и градоустройствени проекти в Европа, Азия и САЩ. Преди основаването на самостоятелен архитектурен офис, Янко Апостолов е бил старши проектант (Senior Associate Principal) в международната архитектурна фирма Kohn Pedersen Fox, първо в лондонския, а след това в нийоркския им офис. Янко Апостолов е завършил Архитектурната асоциация в Лондон като носител на пълна стипендия и е член на Кралския институт на британските архитекти (RIBA).

на проектиране и реализиране на проекта беше работата със съществуващите сгради: построени в различни периоди и строителни техники, нито една от които не е проектирана за музей. За щастие имахме възможността да работим с много добри инженери като инж. Георги Колчаков и инж. Иван Хоров, чиято работа по адаптирането на съществуващата конструкция към съвременните земетръсни норми беше истинско предизвикателство. От гледна точка на отделните сградни системи и интегрирането им в съществуващите конструкции опитът на инж.

Борислав Орханиев, инж. Мария Попова и инж. Любка Босилкова също беше от голяма важност. Но конкретно за инженерните предизвикателства си заслужава да се организира отделно интервю с ключовите инженери, без чийто принос проектът нямаше как да се реализира. Особено в случая на конструктивните укрепвания би било образователно за по-широката публика и колегия, ако инж. Колчаков и инж. Иван Хоров споделят проблемите, с които се сблъскаха, и стратегиите за преодоляването им. Относно самия дизайн про-

цес може би най-предизвикателният аспект бяха изключително кратките срокове на работа. Времеви рамки, диктувани от европейските програми за финансиране, са наистина много кратки, но това по-скоро е политически проблем, който трябва да се адресира на местна почва. Правилният начин на работа би бил да се работи в дългосрочна перспектива, т.е. сега да се подготвят проекти за бъдещи програмни етапи на финансиране.

Проектът се финансира от ЕС. Какво мислите за този тип финансиране и

значението му за националната култура?

- В момента наличието на европейски средства е ключово за подновяването и разширяването на културната инфраструктура в страната. А това е важно не само за културата в най-общия смисъл, но и за туризма и икономиката, с които тя има очевидна връзка. Положителното е, че има много богата база от значими обекти и широк фронт на работа. Страната има гъста мрежа от регионални галерии, музеи, театри, археологически находки т.н., в които може да се инвестира с цел разгръщане на по-богат културен живот. Но, разбира се, за да се отпуснат европейски средства, са необходими добре обмислени проекти с качествени идеи. С други думи, предварително трябва да се инвестира, преди да се получи.

В случая на Националния музеен комплекс първоначалните усилия се оправдаваха многократно. Общата цена на построените до момента 2/3 от комплекса възлиза на близо 30 милиона лева. От тези средства над 23 милиона идват от ЕС, 5 милиона са ДДС (де факто пари от единия джоб на държавата в другия), като останалите 2 милиона са истинската цена, платена от българския данъкоплатец. Това е много добър пример за висока възвращаемост на първоначалната инвестиция: за 2 милиона лева обществото получава 23 милиона под формата на културна инфраструктура. От тази сметка се вижда, че възможностите, които наличните програми за финансиране предоставят, са наистина уникални, но се изисква сериозна работа, за да бъдат убеде-

Скулптурният двор на музея

Фотограф Асен Емилев